

**Utvärdering av
Stockholms stads
introduktionsförskolor
2024**

start. stockholm

Sammanfattning

I Stockholms stads budget 2024 ges förskolenämnden uppdraget att i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en utvärdering av stadens introduktionsförskolor.

Under våren 2024 har förvaltningen genomfört studiebesök i samtliga stadsdelsförvaltningar som bedriver introduktionsförskolor. Studiebesöken efterföljdes av en enkätundersökning.

Resultatet visar att Stockholms stads introduktionsförskolor har fokus på språkutveckling för föräldrar och barn, föräldraskapsstödjande aktiviteter och insatser för inskrivning i förskola. Verksamheterna arbetar för att motverka utanförskap och för att främja integration. Vikten av en nära och förtroendefull samverkan mellan föräldrar och medarbetare som utvecklas över tid framkommer tydligt. Uppsökande verksamhet för att nå fler besökare sker med hjälp av medarbetarna på introduktionsförskolorna samt andra resurser inom stadsdelsförvaltningarna, exempelvis samhällslotsar och stadsdelsmammor. Utvärderingen visar att verksamheterna är integrerade med öppen förskola. Givet detta, samt att det saknas såväl nationella som stadsgemensamma styrdokument för introduktionsförskola, föreslår förvaltningen att Stockholms stads kommande Program för öppen förskola inkluderar introduktionsförskola.

Innehåll

Sammanfattning	3
Bakgrund och syfte	5
Metod	5
Resultatredovisning	6
Slutsatser	8
Rekommendationer/avslutande diskussion	10

Bakgrund och syfte

I Stockholms stads budget 2024 beskrivs stadens introduktionsförskolor och öppna förskolor som viktiga verksamheter för många barn och familjer i Stockholm. Förskolenämnden har i uppdrag att under året genomföra en utvärdering av stadens introduktionsförskolor i samarbete med stadsdelsförvaltningarna. Utvärderingen synliggör verksamheternas innehåll, samverkan med förskola och andra aktörer samt eventuella resultat av de insatser som görs. Introduktionsförskolor är öppna och frivilliga verksamheter som funnits i Stockholms stad sedan 2015–2016. Verksamheterna har utvecklats över tid och vårterminen 2024 fanns elva introduktionsförskolor, under höstterminen finns tio. Introduktionsförskolans målgrupp är föräldrar som är hemma med yngre barn vilka ännu inte är inskrivna i förskola. De första introduktionsförskolorna i Stockholms stad syftade till att vara introduktion till förskola. Det finns i dagsläget inga styrdokument för introduktionsförskolor, varken nationella eller stadsgemensamma.

Metod

För att utvärdera introduktionsförskolorna har studiebesök genomförts i samtliga sex stadsdelsförvaltningar som bedriver introduktionsförskola. Dessa stadsdelsförvaltningar redovisas i tabellen nedan tillsammans med antal verksamheter vårterminen 2024:

Stadsdelsförvaltning	Antal introduktionsförskolor
Enskede Årsta Vantör	3
Farsta	1
Hägersten Älvsjö	1
Hässelby Vällingby	2
Järva	3
Skarpnäck	1

Vid studiebesöken undersöktes följande områden:

- Organisatorisk tillhörighet
- Innehåll
- Syfte med verksamheten
- Uppföljning
- Resultat

För att utvärdera introduktionsförskolorna har även en enkät genomförts. Enkätfrågorna syftade till att komplettera studiebesöken genom att samla in mer specifik statistik. Dessa frågor var:

- Hur många timmar i veckan erbjuder verksamhetens medarbetare planerade språkutvecklande aktiviteter?
- Erbjuds SFI för föräldralediga med extern lärare regelbundet i verksamhetens lokaler?
- Fyll i de aktiviteter som är av stor betydelse för verksamheten, flera val är möjligt.
- I vilken ålder är de flesta barnen som besöker er?
- Hur många planerade studiebesök genomförs på förskola per år?
- Hur många informationsmöten om förskola hålls av rektor eller förskollärare från förskola per år (i introduktionsförskolans lokaler)?

Resultatredovisning

Underlag för resultatredovisningen är de studiebesök som genomförts samt enkätsvar. Enkäten besvarades av nio av elva möjliga respondenter och svaren bekräftar den bild av verksamheterna som studiebesöken visade.

Stadens introduktionsförskolor är integrerade med öppna förskolor. Utvärderingsarbetet har fokuserat på den verksamhet som definieras som introduktionsförskola. I information på start.stockholm vårterminen 2024 uppger knappt hälften av verksamheterna att de är introduktionsförskola, medan övriga använder begreppet öppen förskola. I utvärderingen framkommer att många som deltar i aktiviteter inom delen för introduktionsförskola även deltar i den öppna förskolans aktiviteter. Det anses vara en relativt låg tröskel att gå från introduktionsförskola till öppen förskola. Introduktionsförskolornas verksamheter har många likheter över staden trots avsaknad av gemensamma styrdokument. De tidigare *Allmänna råd för öppen förskola* nämns återkommande och används delvis fortfarande.

Organisation

Verksamheterna är integrerade och samlokaliserade med öppen förskola. Introduktionsförskolorna har olika organisatorisk tillhörighet inom stadens stadsdelsförvaltningar. Det är vanligast att tillhöra avdelning *förskola* men avdelning för *social omsorg, förebyggande och främjande* samt *stadsutveckling* förekommer. Utvärderingen visar att verksamheterna har stora likheter trots olika organisatorisk tillhörighet.

Uppsökande verksamhet och samverkan med andra aktörer

Utvärderingen visar att information om verksamheten ofta sprids lokalt från person till person. Uppsökande verksamhet, med syfte att nå ut till fler personer i målgruppen, sker både genom medarbetare på introduktionsförskolor och med hjälp av andra resurser i stadsdelarna, såsom samhällslotsar och stadsdelsmammor. Nya besökare kommer även till verksamheten via kontakt med exempelvis barnavårdscentral, barnmorskemottagning eller föräldrarådgivare. Introduktionsförskolans medarbetare identifierar ibland besökares behov av annat stöd än det verksamheten kan erbjuda och hänvisar då vidare till exempelvis föräldrarådgivare eller medborgarkontor. Introduktionsförskolorna är även mötesplats för samverkan mellan föräldrar och andra aktörer såsom exempelvis barnavårdscentral, barnmorskemottagning, bibliotek, kulturskola och socialtjänst.

Språkutvecklande aktiviteter

Samtliga respondenter uppger att verksamheten erbjuder språkutvecklande aktiviteter i egen regi och majoriteten svarade att detta sker under minst sex timmar varje vecka. I åtta av nio verksamheter erbjuds SFI för föräldralediga i introduktionsförskolans lokaler.

Föräldraskapsstödande aktiviteter

I både enkätsvar och vid studiebesök framkommer att föräldraskapsstödande aktiviteter erbjuds kontinuerligt. Kurser som *Föräldraskap i Sverige* och *ABC 0–2 år* är vanligt förekommande.

Samverkan med förskola

De flesta introduktionsförskolorna har en systematisk samverkan med närliggande förskolor och erbjuder studiebesök och/eller informationsmöten med förskolans representanter. Dessa insatser genomförs med olika frekvens, från flera gånger per år till flera gånger per termin. Inskrivningsgraden i förskola varierar i de olika stadsdelsområden där introduktionsförskolorna finns, från hög till

lägre. Utvärderingen har inte kunnat visa om eller vilka av dessa insatser som leder till inskrivning i förskola.

Besökare

Utvärderingen visar att besökarnas förtroende för verksamhetens representanter är viktigt för att delta i aktiviteter. En förtroendefull relation mellan besökare och medarbetare är en framgångsfaktor för vidare deltagande i aktiviteter på öppen förskola och därefter inskrivning av barn i förskola.

Majoriteten av besökande barn är 0–1 år gamla. Utvärderingen visar att medarbetare ofta har en bild av hur många av de besökande barnen som sedan skrivs in i förskola, även om statistik inte förs formellt. Besöksfrekvens och besökarnas behov av stöd varierar. I områden med hög inskrivningsgrad tenderar besökare att komma till introduktionsförskolan under en begränsad period för att sedan gå vidare till förskola och arbete eller studier.

Utvärderingen visar att verksamheterna kan ha stor betydelse för besökare. Introduktionsförskolans medarbetare och övriga besökare kan vara de första personer som en besökare möter i Sverige, utanför hemmet eller den närmaste kretsen.

I utvärderingen framkommer olika grupper av besökare. Gruppen nyanlända tenderar att besöka introduktionsförskola under en begränsad tid, för att sedan gå vidare till förskola och arbete eller studier. Introduktionsförskolans uppdrag är brett och medarbetare behöver kompetens att bemöta olikheter och frågeställningar om exempelvis förskola och socialtjänst.

Slutsatser

Stadens introduktionsförskolor är integrerade med öppna förskolor. Utvärderingsarbetet har fokuserat på den verksamhet som definieras som introduktionsförskola. I utvärderingen framkommer att många som deltar i aktiviteter inom delen för introduktionsförskola även deltar i den öppna förskolans aktiviteter. Det anses vara en relativt låg tröskel att gå från introduktionsförskola till öppen förskola. Introduktionsförskolornas verksamheter har många likheter över staden trots avsaknad av gemensamma styrdokument. De tidigare *Allmänna råd för öppen förskola* nämns återkommande under utvärderingen och används delvis fortfarande.

Introduktionsförskolorna har olika organisatorisk tillhörighet inom stadens stadsdelsförvaltningar. Det är vanligast att tillhöra avdelning *förskola*, men avdelning för *social omsorg, förebyggande och främjande* samt *stadsutveckling* förekommer. Utvärderingen visar att verksamheterna har stora likheter oavsett organisatorisk tillhörighet.

Resultatet visar att Stockholms stads introduktionsförskolor har fokus på språkutveckling för föräldrar och barn, föräldraskapsstödjande aktiviteter och insatser för inskrivning i förskola. En nära och förtroendefull samverkan mellan föräldrar och medarbetare är avgörande för uppdraget.

Introduktionsförskolorna är en arena för samverkan mellan besökarna och olika samhällsfunktioner. På introduktionsförskolan får besökarna möjlighet att möta representanter från exempelvis barnavårdscentral, barnmorskemottagning, bibliotek och socialtjänst.

Samverkan med närliggande förskolor, i form av informationsmöten och/eller studiebesök genomförs systematiskt av de flesta introduktionsförskolorna. Utvärderingen har dock inte kunnat visa om eller vilka av dessa insatser som leder till inskrivning i förskola.

Utvärderingen visar att introduktionsförskolan, genom språkutvecklande insatser, information om förskola samt samverkan med andra aktörer, kan bidra till integration av utrikesfödda kvinnor.

Förvaltningens analys av utredningen pekar mot att introduktionsförskolornas aktiviteter bidrar till måluppfyllelse inom mål 16 i Agenda 2030; Fredliga och inkluderande samhällen samt genom insatser för inskrivning i förskola till måluppfyllelse gällande mål 4; God utbildning för alla.

Rekommendation

Stockholms stads introduktionsförskolor har fokus på språkutveckling för föräldrar och barn, föräldraskapsstödande aktiviteter och insatser för inskrivning i förskola. Verksamheterna arbetar även för att motverka utanförskap och för integration. Vikten av en nära och förtroendefull samverkan mellan föräldrar och medarbetare framkommer genomgående i utvärderingen. Introduktionsförskolornas verksamheter har många likheter över staden trots avsaknad av gemensamma styrdokument.

Utvärderingen visar behov av en ökad uppföljning avseende vilka insatser för inskrivning i förskola som ger resultat. Förvaltningen ser även ett behov av vidare analys av vilka faktorer som påverkar huruvida föräldrar skriver in sitt barn i förskola eller inte, med syfte att öka andelen inskrivna barn i områden där inskrivningsgraden är lägre.

Givet att introduktionsförskolor är integrerade med öppna förskolor, samt att det saknas såväl nationella som stadsgemensamma styrdokument för introduktionsförskola, föreslår förvaltningen att Stockholms stads kommande Program för öppen förskola inkluderar introduktionsförskola. De insatser och aktiviteter som benämns introduktionsförskola är fortsatt lika angelägna och fortsätter att planeras och genomföras utifrån specifika behov och förutsättningar i respektive stadsdelsnämndsområde inom ramen för öppen förskola.